

Gospodarka i finanse Unii Europejskiej

Tomasz A. Winiarczyk

zagadnienia

- ogólna charakterystyka gospodarki UE
- budżet UE
- procedura budżetowa
- Unia Gospodarcza i Walutowa
- kryteria konwergencji
- Europejski System Banków Centralnych

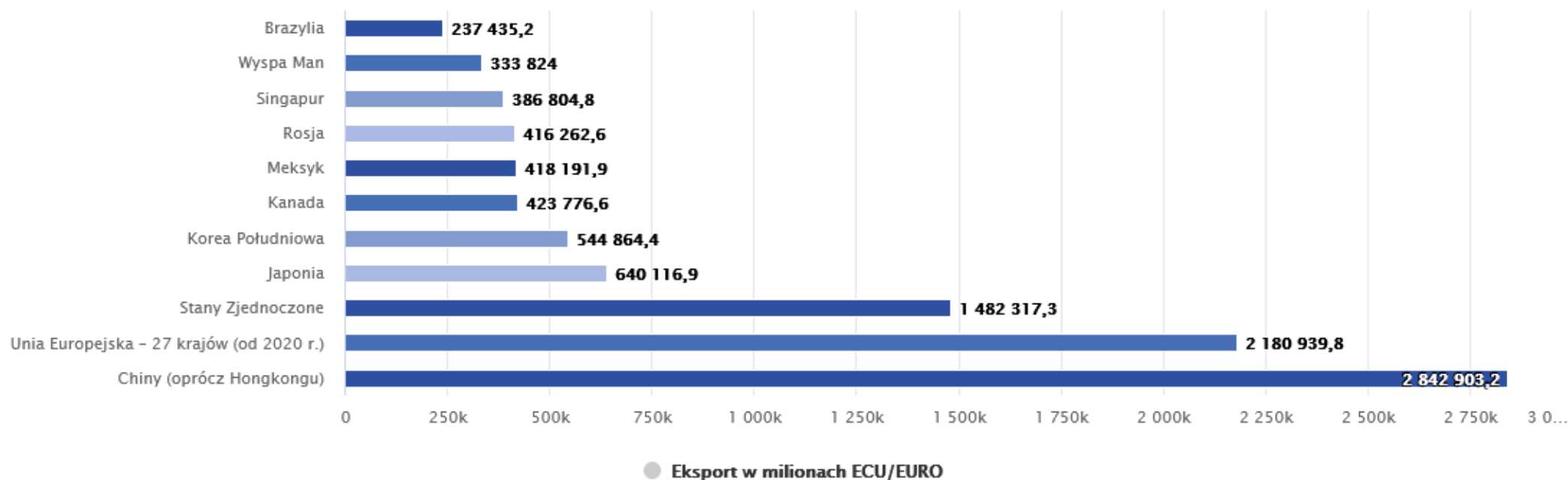

Gospodarka Unii Europejskiej

- ❑ gospodarka wszystkich państw tworzących Unię Europejską rozpatrywanych łącznie, jakby stanowiły jedno państwo
- ❑ W 2021 r. wartość wszystkich towarów i usług wyprodukowanych w UE (produkt krajowy brutto – PKB) wynosiła 14,5 bln euro
- ❑ w UE-27 ma miejsce około 14 proc. światowego handlu towarami. UE, Chiny i Stany Zjednoczone to trzech największych światowych graczy na arenie handlu międzynarodowego
- ❑ ponad 64 proc. całkowitej wymiany handlowej UE odbywa się między krajami Unii

Udział Unii Europejskiej UE-27 (od 2020 r.) w handlu światowym

członkowie
UE wg
produktu
krajowego
brutto
(nominalnie)
w miliardach €

Member state	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Change from 2008 to 2021	Change in percentage
Austria	293.762	318.653	323.910	333.146	344.269	357.608	369.362	385.274	397.170	381.043	406.149	112,38	38,3%
Belgium	351.743	386.175	392.880	403.003	416.701	430.085	445.050	460.050	478.645	459.826	502.312	150,57	42,8%
Bulgaria	37.218	42.257	42.050	43.026	45.812	48.773	52.531	56.225	61.559	61.639	71.077	33,86	91,0%
Croatia	47.998	44.621	44.437	43.989	45.258	47.339	49.986	52.747	55.644	50.425	58.254	10,26	21,4%
Cyprus	19.010	19.495	18.040	17.483	17.944	19.014	20.312	21.675	23.176	21.894	24.019	5,00	26,4%
Czechia	161.313	162.588	159.462	157.821	169.558	177.439	194.133	210.970	225.614	215.805	238.238	76,93	47,7%
Denmark	241.614	254.578	258.743	265.757	273.018	283.110	294.808	302.329	309.526	311.760	336.719	95,11	39,4%
Estonia	16.638	17.917	18.911	20.048	20.631	21.748	23.834	25.932	27.765	27.465	31.445	14,81	89,0%
Finland	194.265	201.037	204.321	206.897	211.385	217.518	226.301	233.462	239.858	238.043	251.367	57,10	29,4%
France	1,992.380	2,088.804	2,117.189	2,149.765	2,198.432	2,234.129	2,297.242	2,363.306	2,437.635	2,310.469	2,500.870	508,49	25,5%
Germany	2,546.490	2,745.310	2,811.350	2,927.430	3,026.180	3,134.740	3,267.160	3,365.450	3,473.260	3,405.430	3,601.750	1055,26	41,4%
Greece	241.990	188.381	179.884	177.236	176.369	174.494	176.903	179.558	183.351	165.406	181.675	-60,32	-24,9%
Hungary	108.216	100.248	102.240	106.234	112.791	116.258	127.028	136.055	146.526	137.827	153.759	45,54	42,1%
Ireland	187.769	175.615	179.458	195.085	262.976	270.205	297.763	326.631	356.705	372.836	426.283	238,51	127,2%
Italy	1,637.699	1,624.359	1,612.751	1,627.406	1,655.355	1,695.787	1,736.593	1,771.391	1,796.649	1,660.621	1,782.050	144,35	8,8%
Latvia	24.397	22.098	22.791	23.626	24.572	25.371	26.984	29.154	30.679	30.294	33.670	9,27	38,0%
Lithuania	32.696	33.410	35.040	36.581	37.346	38.890	42.276	45.515	48.908	49.770	56.179	23,48	71,8%
Luxembourg	38.129	46.526	49.095	51.791	54.142	56.208	58.169	60.121	62.374	64.781	72.295	34,17	89,6%
Malta	6.129	7.365	7.944	8.751	9.997	10.541	11.941	12.955	14.048	13.074	14.681	8,6	139,5%
Netherlands	647.198	652.966	660.463	671.560	690.008	708.337	738.146	773.987	813.055	796.530	856.356	209,16	32,3%
Poland	366.181	385.389	388.356	406.413	429.835	424.735	465.773	499.004	532.505	526.147	574.772	208,59	57,0%
Portugal	179.103	168.296	170.492	173.054	179.713	186.490	195.947	205.184	214.375	200.519	214.471	38,37	19,7%
Romania	146.591	139.320	142.929	150.522	160.288	167.494	186.399	206.072	224.179	220.467	240.154	93,56	63,8%
Slovakia	66.098	73.649	74.493	76.355	80.126	81.265	84.670	89.875	94.438	93.414	98.523	32,43	49,1%
Slovenia	37.926	36.253	36.454	37.634	38.853	40.443	43.011	45.876	48.533	47.021	52.208	14,28	37,7%
Spain	1,109.541	1,031.104	1,020.677	1,032.608	1,078.092	1,114.420	1,162.492	1,203.859	1,245.513	1,117.989	1,206.842	97,30	8,8%
Sweden	353.310	430.037	441.851	438.834	455.495	466.267	480.026	470.673	476.870	480.556	537.310	184,00	52,1%
European Union	11,321.808	11,396.312	11,516.103	11,782.015	12,215.074	12,548.613	13,074.740	13,533.279	14,018.483	13,460.834	14,522.342	3 200,54	28,3%
Eurozone (19)	9,483.133	9,387.412	9,936.144	10,169.459	10,523.092	10,817.294	11,224.157	11,599.256	11,986.134	11,456.425	12,313.115	2 829,98	29,8%

Budżet UE

- ❑ główny krótkoterminowy plan Unii Europejskiej, sporządzany na czas jednego roku, obejmujący dochody i wydatki związane z prowadzeniem i koordynacją polityk wspólnotowych
- ❑ regulacja traktatowa: artykuły 310-325 (dawne artykuły 268-280 TWE) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

zasady budżetowe

- ❑ **zasada jedności i dokładności** – zestawienie w jednym dokumencie; wydatki nie mogą przekraczać planowanych
- ❑ **zasada powszechności** - budżet i plany budżetowe muszą obejmować wszystkie dochody i wydatki
- ❑ **zasada rocznego budżetu** - przypisuje wszelkie operacje budżetowe do danego roku budżetowego
- ❑ **zasada równowagi** - dochody są równe wydatkom; zakaz zaciągania pożyczek oraz nie dopuszcza do powstania deficytu
- ❑ **zasada doprecyzowania** – konieczność uporządkowania wydatków budżetowych według rodzaju, przeznaczenia oraz jednostek odpowiedzialnych za jego realizację
- ❑ **zasada stosowania jednostki rozliczeniowej** – ustalona jest waluta dokonywanych rozliczeń (początkowo było to dolar amerykański, następnie frank belgijski, od lat 80. ECU, zaś od 1999 euro)
- ❑ **zasada należytego zarządzania finansami** - instytucje wspólnotowe oraz państwa członkowskie mają dbać o prawidłowe wykonanie budżetu
- ❑ **zasada przejrzystości** – konieczność publikacji szczegółowego projektu budżetu oraz sprawozdania z jego wykonania

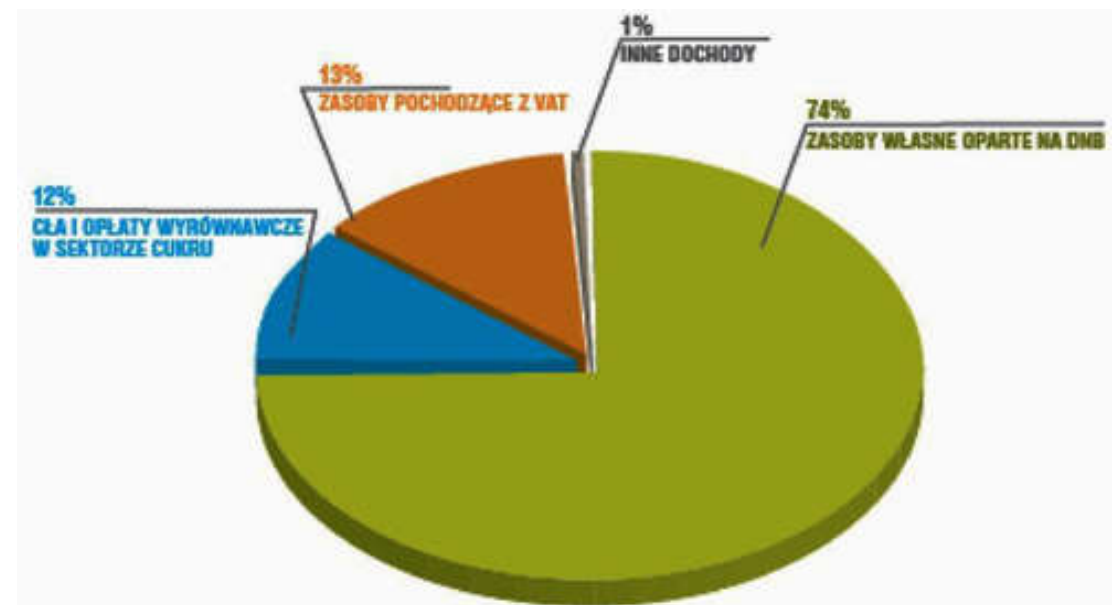
budżet UE

- ❑ Roczny budżet UE wynosi **169,5 mld euro** (dane z 2022) – kwota ta sama w sobie wydaje się spora, ale jest to zaledwie **1 proc.** rocznego PKB krajów UE.
- ❑ Budżet podlega ograniczeniom zawartym w **wieloletnich ramach finansowych**, które określają maksymalne i minimalne kwoty, które UE może wydać w różnych obszarach polityki w danym okresie (zazwyczaj 7 lat – obecnie 2021-2027).

- Unia Europejska posiada tzw. zasoby własne, z których finansuje swoje wydatki
 - tradycyjne zasoby własne (TZW)
 - z opłat celnych pobieranych od towarów sprowadzanych z krajów nienależących do UE
 - zasoby oparte na podatku od wartości dodanej (VAT)
 - z tytułu VAT osiągniętych przez każde państwo
 - zasoby oparte na składce 0,73 proc. od dochodu narodowego brutto każdego państwa (DNB)
 - inne dochody

dochody budżetowe

dochody

- ❑ 1. Tradycyjne zasoby własne
 - Składają się na nie cła, opłaty rolne oraz opłaty wyrównawcze od cukru i izoglukozy.
- ❑ 2. Zasoby własne oparte na VAT
 - Składka ta polega obecnie na przekazaniu Unii odsetka szacowanego podatku VAT pobieranego przez państwa członkowskie. Zasoby pochodzące z VAT stanowią zwykle około 13 % dochodów z tytułu zasobów własnych.
- ❑ 3. Zasoby własne oparte na DNB
 - To źródło zasobów własnych, ustanowione decyzją Rady 88/376/EWG, polega na obciążeniu DNB państw członkowskich jednolitą stawką procentową ustalaną w ramach procedury budżetowej na każdy rok.
- ❑ 4. Pozostałe dochody i saldo przeniesione z poprzedniego roku
 - Pozostałe dochody obejmują podatki odprowadzane od wynagrodzeń personelu UE, składki krajów spoza UE na rzecz niektórych programów unijnych i kary płacone przez przedsiębiorstwa, które naruszyły prawo konkurencji lub inne przepisy.
- ❑ 5. Mechanizmy korekty
 - Korygowanie nierównowagi budżetowej wywołanej różną wysokością składek płaconych przez państwa członkowskie również stanowi część obecnego systemu zasobów własnych.

wydatki budżetowe

Budżet UE na 2022 r.: środki na zobowiązania według kategorii WRF

Dział WRF	w mld EUR	%
Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21,78	12,9%
Spójność, odporność i wartości	56,04	33,1%
Zasoby naturalne i środowisko	56,24	33,2%
Migracja i zarządzanie granicami	3,09	1,8%
Bezpieczeństwo i obrona	1,79	1,1%
Sąsiedztwo i świat	17,17	10,1%
Europejska administracja publiczna	10,62	6,3%
Tematyczne instrumenty szczególne	2,8	1,7%
Ogółem	169,52	100,0%

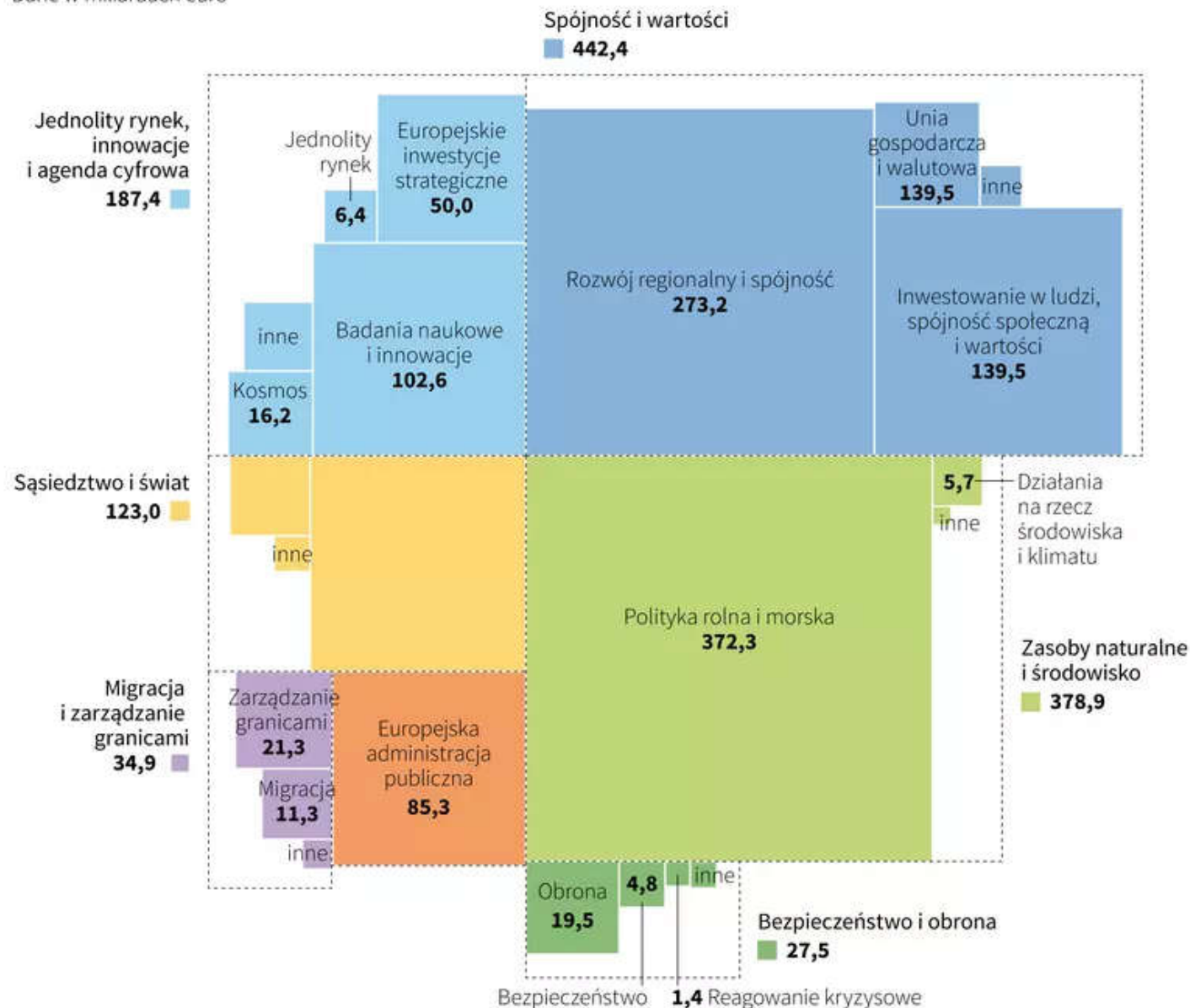
Okolo 6 proc. budżetu to koszty bieżące. Obejmują koszty administracyjne wszystkich instytucji (głównie Komisji Europejskiej, Parlamentu i Rady UE), w tym tłumaczy pisemnych i ustnych, dzięki którym informacje udostępniane są we wszystkich językach urzędowych UE.

Budżet Unii Europejskiej na lata 2021-2027

Wieloletnie ramy finansowe wyznaczają limit rocznych budżetów ogólnych Unii Europejskiej. Na lata 2021-2027 zapisano wydatki na łączną kwotę 1 279,4 miliarda euro.

PLANOWANE WYDATKI UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH BUDŻETU NA LATA 2021-2027

Dane w miliardach euro

Źródło: Komisja Europejska, „Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021-2027”, 2 maja 2018 r.

Unijny budżet

WYDATKI UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH BUDŻETÓW NA LATA 2014-2020 I 2021-2027

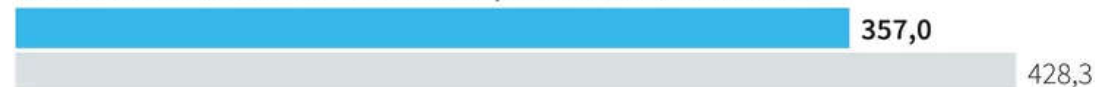
Dane w miliardach euro

SPÓJNOŚĆ I WARTOŚCI | W tym pomoc na rozwój biedniejszych krajów i regionów UE

2021-2027 propozycja dla UE27 bez Wielkiej Brytanii 374,5 mld euro

2014-2020 wydatki UE28, w tym Wielka Brytania 400,6

ZASOBY NATURALNE I ŚRODOWISKO | Głównie polityka rolna UE

WSPÓLNY RYNEK, INNOWACJE I CYFRYZACJA | W tym badania naukowe

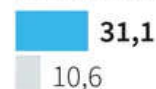
SĄSIEDZTWO I ŚWIAT | W tym polityka zewnętrzna UE

ADMINISTRACJA

MIGRACJA I ZARZĄDZANIE GRANICAMI | Obejmuje finansowanie agencji FRONTEX

BEZPIECZEŃSTWO I OBRONA | W tym fundusze na obronność i reagowanie kryzysowe

19 czerwca 2020

Źródło: Komisja Europejska

Budżet UE na 2022 r.

21,78 mld €

Jednolity rynek, innowacje
i gospodarka cyfrowa

56,04 mld €

Spójność, odporność i wartości

56,24 mld €

Zasoby naturalne i środowisko

3,09 mld €

Migracja i zarządzanie granicami

1,79 mld €

Bezpieczeństwo i obrona

17,17 mld €

Sąsiedztwo i świat

10,62 mld €

Europejska administracja publiczna

2,8 mld €

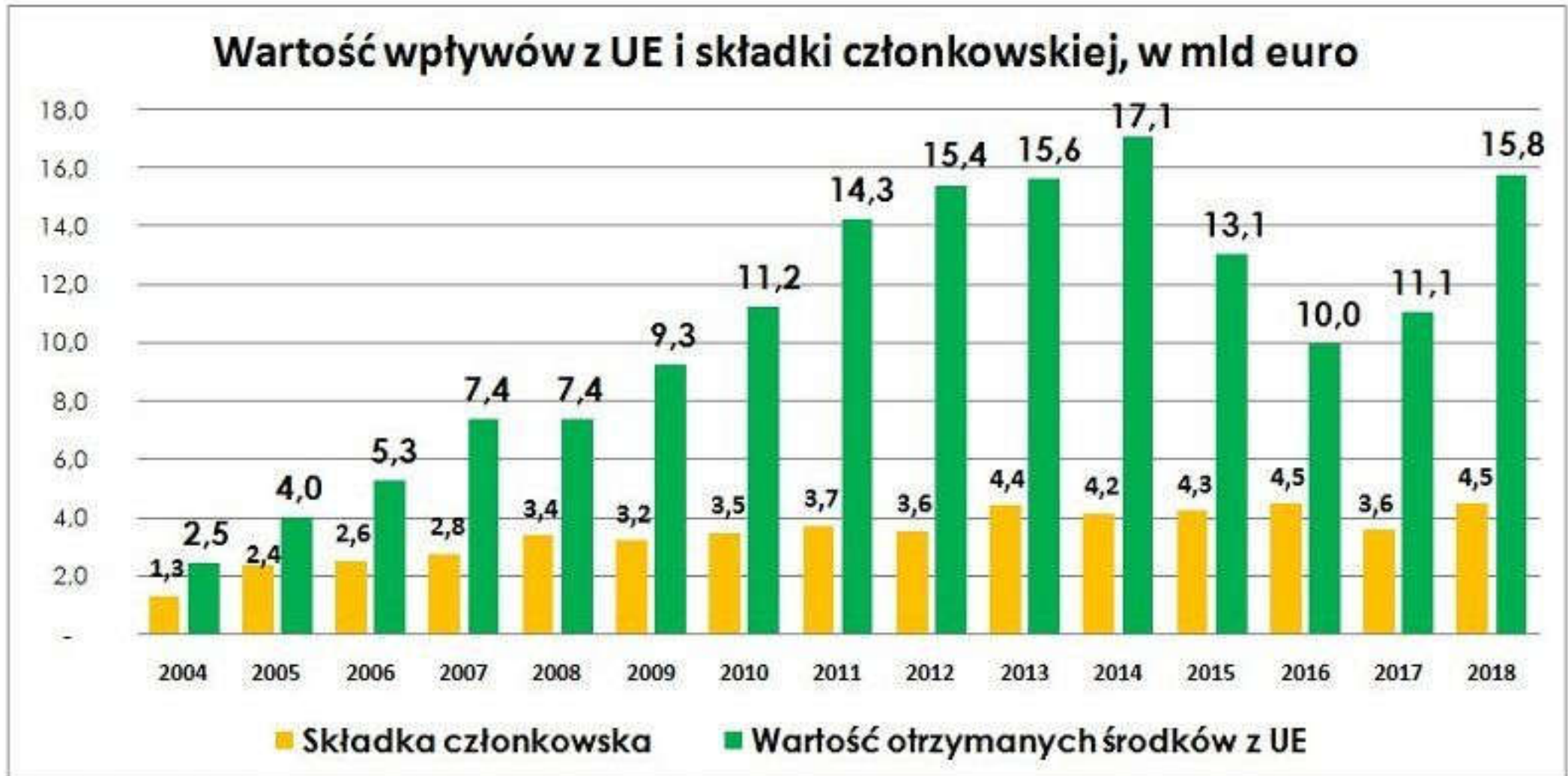
Tematyczne instrumenty
szczególne

Komisja
Europejska

rozliczenia Polski z UE

Zródło: Ministerstwo Finansów: <http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/unia-europejska/transfery-finansowe-polska-ue>

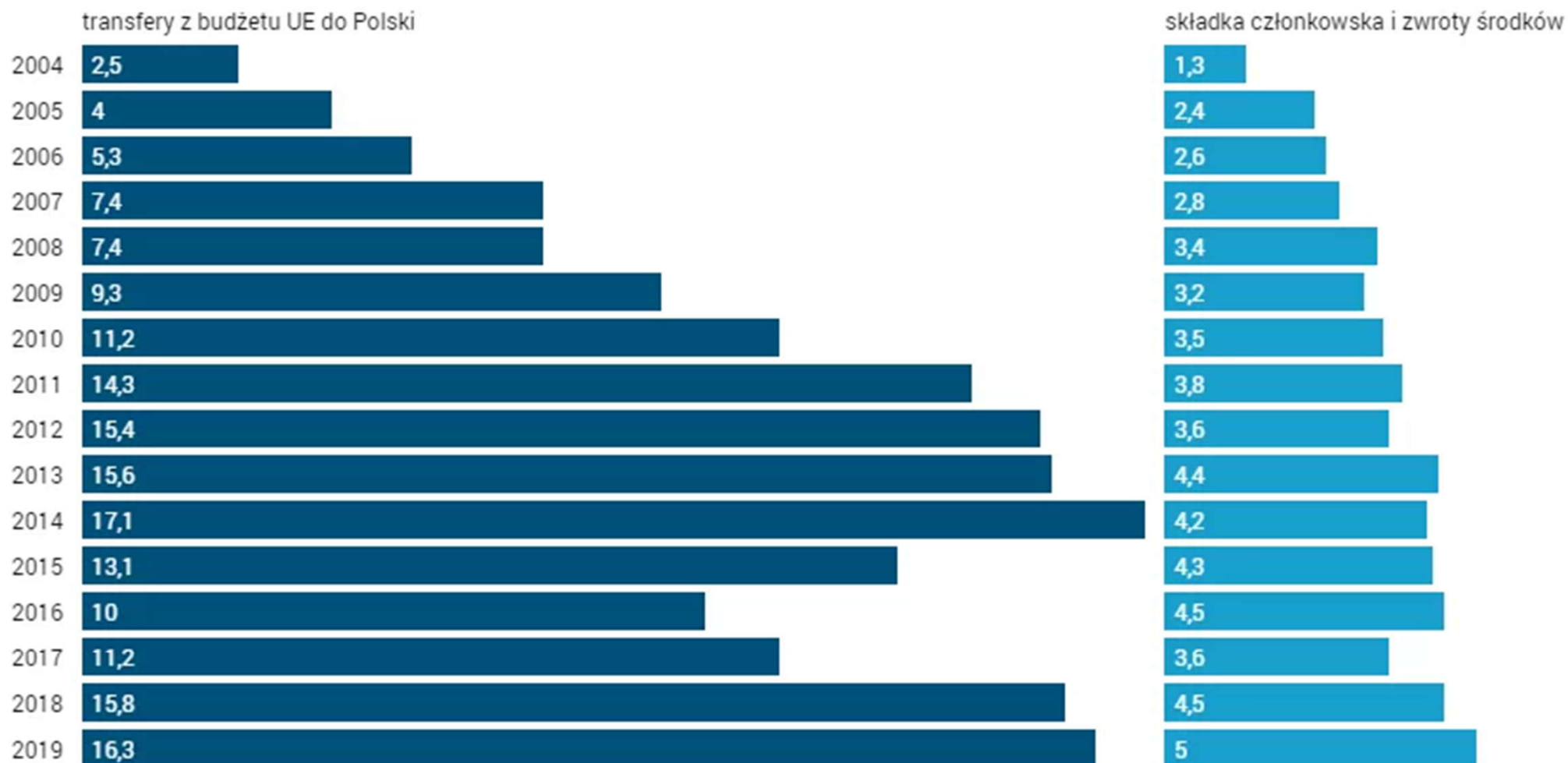
Opracował: mgr Rafał Mundry - Zakład Polityki Gospodarczej UW

Transfery finansowe Polska - budżet UE

Zestawienie transferów finansowych pomiędzy Polską a budżetem UE w latach 2004-2019

■ transfery z budżetu UE do Polski ■ składka członkowska i zwroty środków

Dane w miliardach euro rocznie

Wykres: PortalStatystyczny.pl • Źródło: Ministerstwo Finansów • Pobierz dane • Narzędzie: Datawrapper

przyszłość

- ❑ pieniądze dostępne dla Polski mogą być mniejsze
- ❑ ubyło poważnego płatnika netto – Wlk. Brytanii
- ❑ według niektórych polityka spójności nie przynosi spodziewanej wartości dodanej i więcej inwestycji powinno się finansować poprzez kredyty i gwarancje z Europejskiego Banku Inwestycyjnego niż dotacje dla wybranych biedniejszych państw UE
- ❑ kraje takie jak Polska, które nie okazują solidarności w sprawie przyjmowania uchodźców i mają problemy z praworządnością, nie powinny w takiej skali korzystać z solidarności finansowej innych
- ❑ UE ma teraz inne priorytety wydatkowe:
 - bezrobocie młodych
 - finansowanie inwestycji w Europie Zachodniej
 - integracja imigrantów
 - powstanie unijny fundusz obronny

Dlaczego dostaniemy mniej z Unii?

W latach **2021-2027** Polska może liczyć na niższe kwoty z polityki spójności, ponieważ jest coraz bogatszym krajem. W dodatku więcej pieniędzy Unia chce przeznaczyć na:

Budżet UE – wpłaty i wypłaty (saldo netto, w mln euro w 2016 r.)

*nakłady w euro w latach 2014-2020

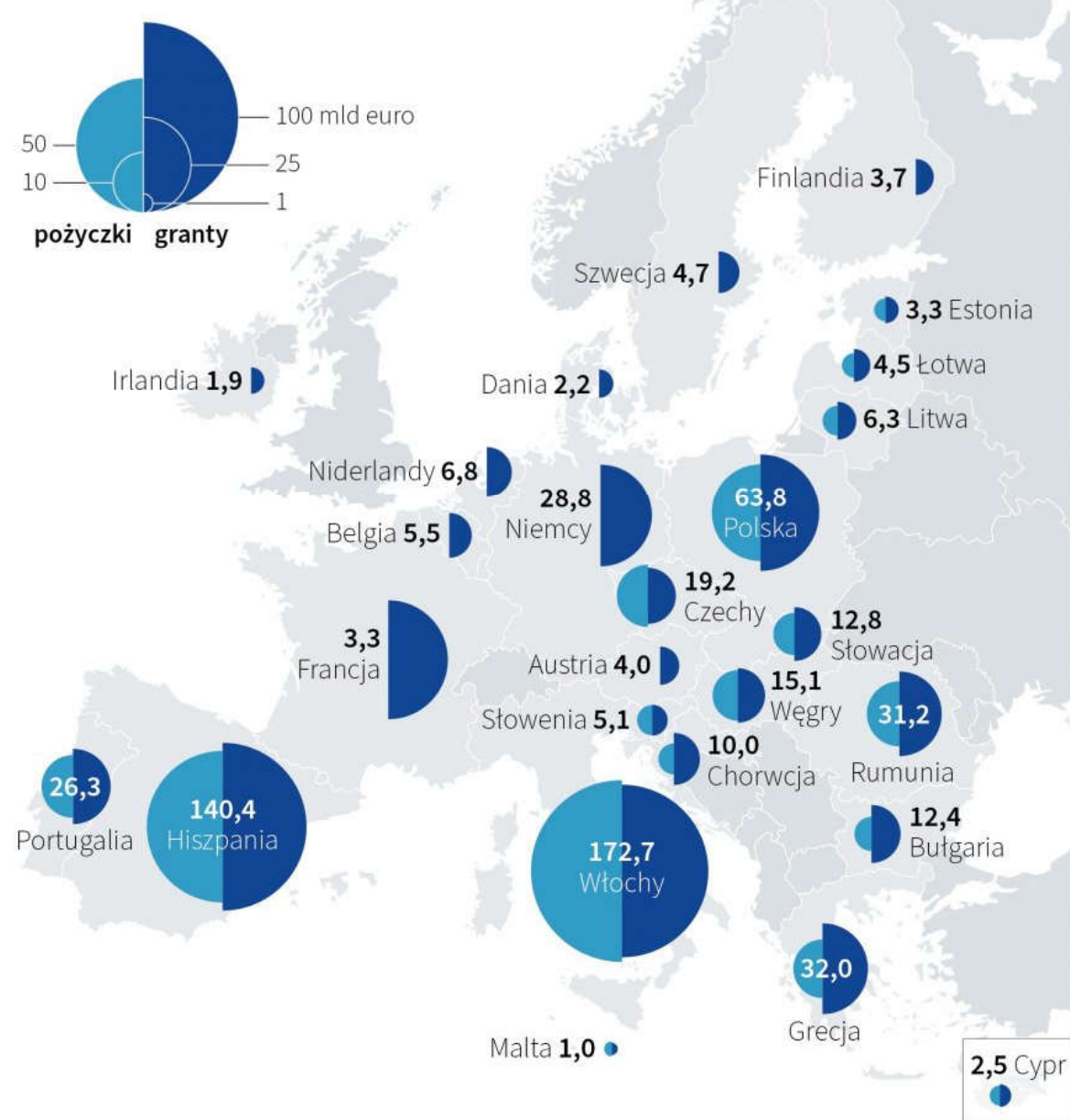
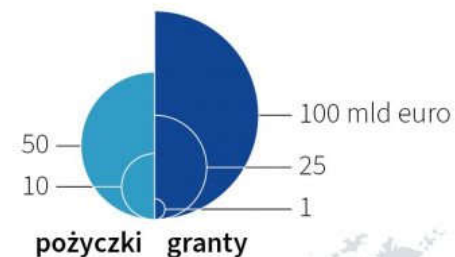
płatnik netto – państwo wpłacające do budżetu więcej, niż z niego otrzymuje

Fundusz odbudowy w związku z COVID19

Unijny fundusz odbudowy

PLANOWANY PODZIAŁ ŚRODKÓW Z INSTRUMENTU NA RZECZ ODBUDOWY I ZWIĘKSZENIA ODPORNOŚCI

Dane w miliardach euro, podano kwoty łączne

Źródło: Komisja Europejska

Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy – NextGenerationEU (NGEU)

- ❑ Z instrumentu Komisja uruchomi 750 mld EUR w cenach z 2018 r., z czego do 390 mld EUR można wykorzystać na dotacje, a maksymalnie 360 mld EUR na udzielanie pożyczek.
- ❑ Uzupełnia to finansowanie z długoterminowego budżetu na lata 2021-2027, aby pomóc w odbudowie UE po pandemii COVID-19.
- ❑ Na mocy art. 5 ust. 1 decyzji w sprawie zasobów własnych Komisja może w imieniu UE zaciągać pożyczki na rynkach kapitałowych.
- ❑ Spłata kwoty głównej wykorzystanej na wydatki (390 mld EUR w cenach z 2018 r.) oraz należnych odsetek będzie musiała zostać sfinansowana z budżetu ogólnego Unii, w tym z wpływów z tytułu nowych zasobów własnych wprowadzanych stopniowo od 2021 r.

procedura budżetowa

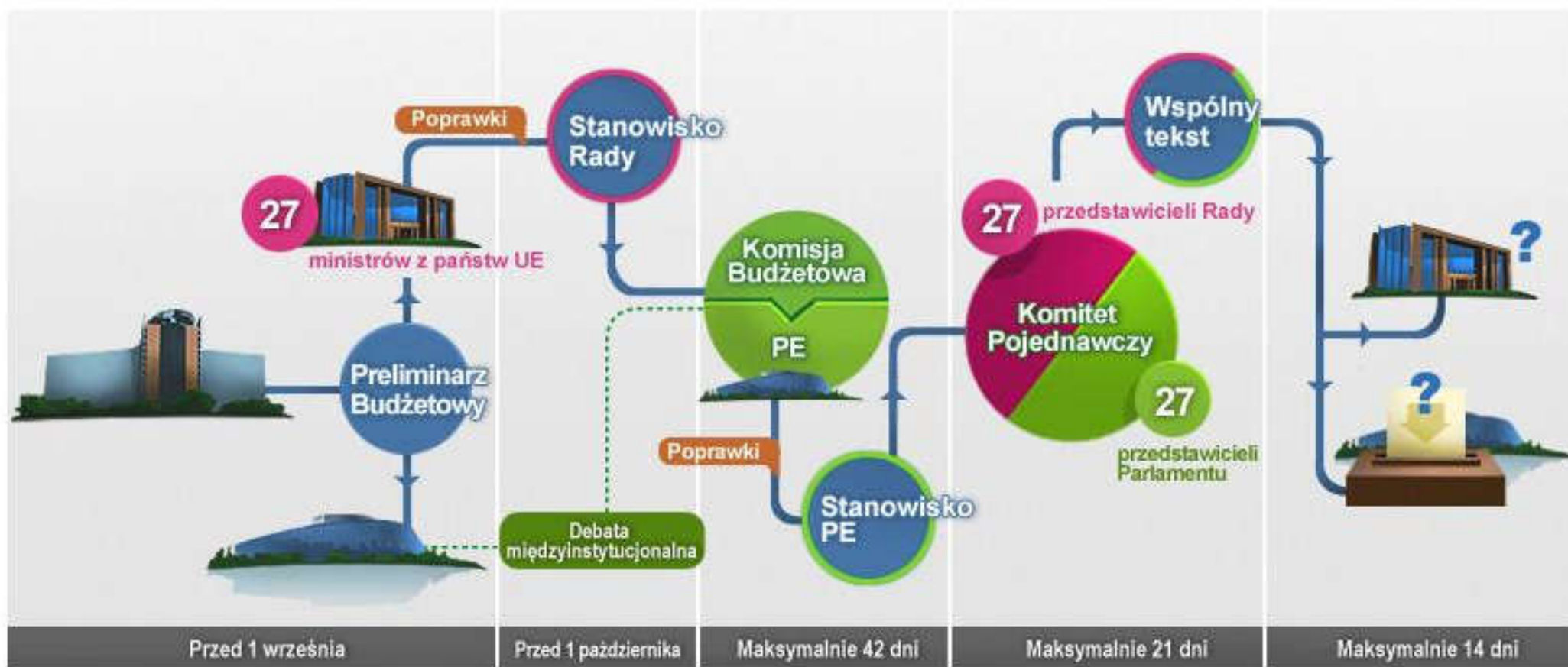
- ❑ art. 310-325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
- ❑ **wstępny projekt budżetu** sporządza Komisja Europejską na podstawie preliminarzy wydatków przygotowanych do końca czerwca przez instytucje wspólnotowe
- ❑ **sporządzone zestawienie** Komisja przedkłada Radzie UE i Parlamentowi do końca sierpnia
- ❑ Rada może wprowadzić skonsultowane z Komisją poprawki, po czym uchwala projekt budżetu i najpóźniej do 5 października przedkłada go Parlamentowi

procedura budżetowa

- jeśli w ciągu 42 dni Parlament Europejski wyrazi zgodę na projekt, to budżet zostaje uchwalony uchwaleniem budżetu
- Parlament może zaproponować poprawki, co powoduje powrót projektu do dalszej pracy w Radzie (tzw. drugie czytanie)
- Rada może zaakceptować lub odrzucić poprawki i ustalić jednocześnie poziom wydatków obligatoryjnych
- Parlament ma wtedy prawo tylko do zmian poziomu wydatków nieobligatoryjnych, po czym Przewodniczący PE stwierdza uchwalenie budżetu
- Parlament może też zażądać przedłożenia nowego projektu, co skutkuje jednoczesnym wprowadzeniem systemu finansowania Wspólnoty, w którym do czasu uchwalenia nowego budżetu wydatki w każdym kolejnym miesiącu nie mogą przekroczyć limitu 1/12 łącznych wydatków ubiegłego roku budżetowego

BUDG2011

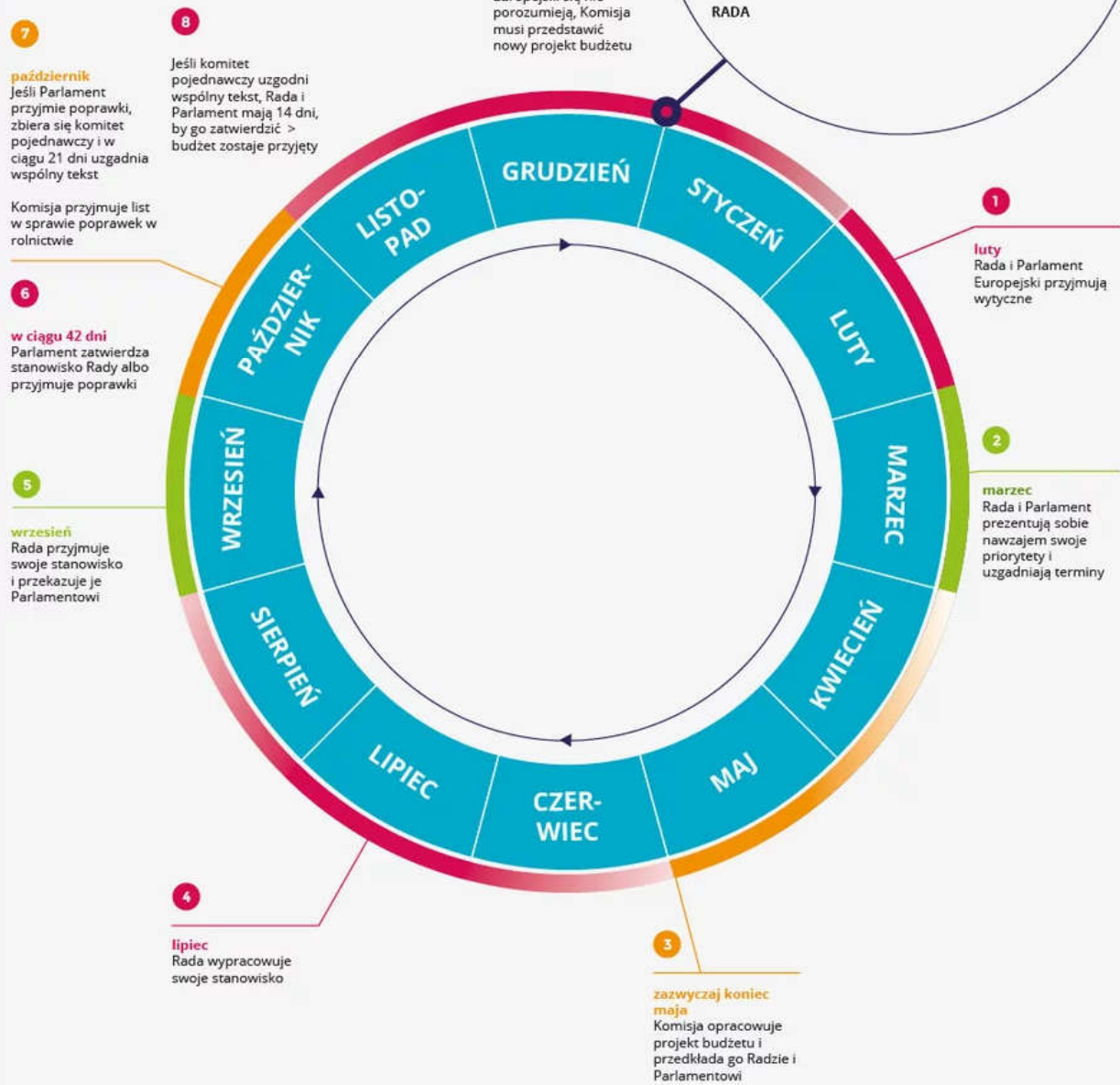

Terminy według Traktatu z Lizbony

Unijny harmonogram budżetowy (kalendarz pragmatyczny)

<https://businessinsider.com.pl/gospodarka/fundusze/perspektywa-budzetowa-ue-wrf-a-roczny-budzet-ue/38knb7p>

procedura budżetowa

- ❑ po zakończeniu roku budżetowego Komisja Europejska przedstawia rozliczenie z jego wykonania Parlamentowi i Radzie
- ❑ Trybunał Obrachunkowy bada wykonanie budżetu rocznego oraz publikuje sprawozdanie roczne
- ❑ Rada bada uwagi Trybunału Obrachunkowego i przedstawia zalecenie Parlamentowi Europejskiemu
- ❑ przed udzieleniem Komisji absolutorium Parlament ma prawo zażądania dodatkowych informacji

Unia Gospodarcza i Walutowa

- ❑ Proces integracji unijnych gospodarek, który wraz z jednolitym rynkiem ma zapewnić państwom UE stabilność finansową oraz przyczynić się do zrównoważonego wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu zatrudnienia.
- ❑ Zaawansowane stadium integracji gospodarczej opartej o wspólny rynek.
- ❑ Wiąże się ze ścisłą koordynacją polityki gospodarczej i fiskalnej oraz, w przypadku krajów spełniających określone warunki, wspólną polityką pieniężną i jedną walutą – euro.
- ❑ Element współpracy w ramach UE ustanowiony w grudniu 1991 roku Traktatem z Maastricht

Unia Gospodarcza i Walutowa

- ❑ unia gospodarcza to ścisła koordynacja polityk gospodarczych państw należących do UE
 - ustalanie przez państwa wspólnych celów gospodarczych
 - ustanowienie rynku wewnętrznego funkcjonującego zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej i wolnej konkurencji
- ❑ unia walutowa to wprowadzenie jednej waluty we wszystkich krajach unijnych oraz realizowanie przez nie jednolitej polityki dotyczącej pieniądza i wymiany walut, umożliwiającej utrzymanie stabilnych cen
- ❑ polityki gospodarcze i fiskalne (np. podatki i budżety krajowe) należą do kompetencji państw członkowskich
- ❑ w ramach UE koordynowane są ogólne działania z zakresu gospodarki i polityki monetarnej
- ❑ UGIW opiera się na trzech filarach:
 - dążenie do ustanowienia jednolitej waluty
 - spójna polityka pieniężna i kursowa,
 - ujednoczenie polityk gospodarczych prowadzonych przez państwa należące do UE

Art. 119 TFUE. Wspólna polityka gospodarcza i pieniężna

- ❑ 1. Dla osiągnięcia celów określonych w artykule 3 Traktatu o Unii Europejskiej, działania Państw Członkowskich i Unii obejmują, na warunkach przewidzianych w Traktatach, przyjęcie polityki gospodarczej opartej na ścisłej koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, rynku wewnętrznego i ustaleniu wspólnych celów oraz prowadzonej w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.
- ❑ 2. Równoległe, na warunkach i zgodnie z procedurami przewidzianymi w Traktatach, działania te obejmują jedną walutę, euro, jak również określenie oraz prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej i polityki wymiany walut, których głównym celem jest utrzymanie stabilności cen, oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnych polityk gospodarczych w Unii, zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.
- ❑ 3. Te działania Państw Członkowskich i Unii zakładają poszanowanie następujących zasad przewodnich: stabilnych cen, zdrowych finansów publicznych i warunków pieniężnych oraz trwałej równowagi płatniczej.

etapy UGiW wg raportu Delorsa

- ❑ pierwszy etap od 1 lipca 1990
 - zniesiono kontrolę wymiany walut i pełną swobodę przepływu kapitału
- ❑ drugi etap od 1 stycznia 1994
 - powstał Europejski Instytut Walutowy (pogłębienie współpracy pomiędzy niezależnymi bankami centralnymi członków UE)
 - 16 grudnia 1995 ustalenie nazwy euro
 - czerwiec 1997 Rada Europejska uzgodniła Pakt Stabilności i Wzrostu oraz nowy mechanizm wymiany walut (ERM II)
 - 3 maja 1998 decyzja dot. 11 państw, które oficjalnie utworzą unię gospodarczo-walutową 1 stycznia 1999 roku
 - czerwiec 1998 powstał Europejski Bank Centralny
- ❑ trzeci etap od 1 stycznia 1999 roku
 - powołano do życia Europejski System Banków Centralnych (w miejsce EIW)
 - 1 stycznia 2001 do UGiW dołączyła Grecja

Wspólna waluta – euro

- ❑ Euro jest wspólną walutą używaną przez 19 państw członkowskich Unii Europejskiej (tworzą one strefę euro).
- ❑ Około 341 milionów obywateli UE posługuje się obecnie euro jako swoją walutą.

znak € (euro):

Alt+u

Num Lock → lewy Alt 0128

wspólna waluta – euro

- ❑ 1 stycznia 1999 r. euro oficjalną walutą 11 państw członkowskich (bez Grecji oraz Wlk. Brytanii, Danii i Szwecji),
 - początkowo wirtualna walutę do płatności bezgotówkowych i do celów rozliczeniowych
- ❑ 1 stycznia 2002 r. euro w postaci fizycznej – jako banknoty i monety
- ❑ 1 lipca 2002 ostatecznie wycofano z obiegu waluty narodowe 12 państw, które przystąpiły do strefy euro

- ❑ Dwa kraje (Dania i Wielka Brytania) uzgodniły w Traktacie „klauzulę nieprzystąpienia”, która zwalnia je z uczestnictwa w strefie euro, podczas gdy inne (część najnowszych członków UE i Szwecja) muszą jeszcze spełnić warunki przyjęcia wspólnej waluty.

euro zastępuje waluty

□ 2002 r.

- funt irlandzki
- marka niemiecka
- gulden holenderski
- marka fińska
- frank francuski
- frank monakijski
- szyling austriacki
- frank belgijski
- frank luksemburski
- peseta hiszpańska
- escudo portugalskie
- drachma grecka
- lir sanmaryński
- lir watykański
- lir włoski

□ 1 stycznia 2007

- tolar słoweński

□ 1 stycznia 2008

- funt cypryjski i lira maltańska

□ 1 stycznia 2009

- korona słowacka

□ 1 stycznia 2011

- korona estońska

□ 1 stycznia 2014

- łąt łotewski

□ 1 stycznia 2015

- lit litewski

Strefa euro

Państwa członkowskie i kandydaci

Na początku 2020 r. Wielka Brytania wystąpiła z UE

- Państwa zobowiązane do przyjęcia wspólnej waluty
- Państwa, które aktywnie starają się wejść do strefy euro
- Państwa członkowskie strefy euro
- Państwa UE, które skorzystały z tzw. klauzuli opt-out

kryteria konwergencji (zbieżności) – możliwość wejścia do strefy euro

❑ Kryterium stabilności cen:

- inflacja nie wyższa niż o 1,5 pkt proc. od średniej stopy inflacji w trzech państwach UE, gdzie inflacja jest najniższa

❑ Kryterium długu publicznego

- dług publiczny nieprzekraczający 60% PKB

❑ Kryterium deficytu budżetowego

- deficyt budżetowy nie wyższy niż 3% PKB

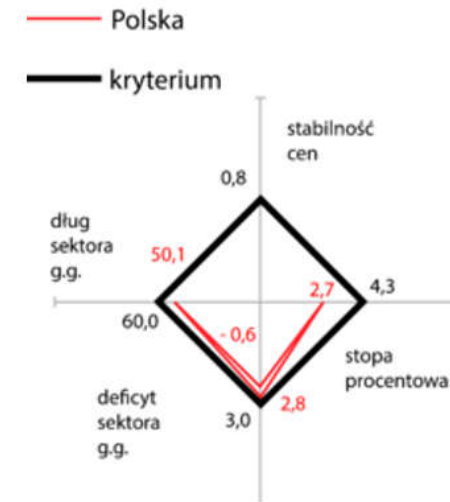
❑ Kryterium długookresowej stopy procentowej

- długoterminowe stopy procentowe nieprzekraczające o więcej niż o 2 p.p. średniej stóp procentowych w 3 państwach UE o najniższej inflacji (6,4% według danych za marzec 2007 roku)

❑ Kryterium udziału waluty w Europejskim Systemie Walutowym

- stabilny kurs wymiany waluty w ciągu ostatnich 2 lat – wahania kursów walut nie mogą przekroczyć $\pm 15\%$ do ustalonej początkowo wartości (wprowadzenie waluty do Mechanizmu Kursów Walutowych ERM II)

Kryteria konwergencji a Polska we wrześniu 2015

Kryterium/Wskaźnik	Opis	Wartość referencyjna
Inflacja według HICP (ang. <i>Harmonised Index of Consumer Prices</i>)	W lipcu 2015 Polska po raz kolejny znalazła się wśród trzech państw tworzących grupę referencyjną kryterium stabilności cen. Średnie 12-miesięczne tempo wzrostu indeksu HICP wyniosło -0,6% (historycznie najniższy poziom).	0,8%
Deficyt budżetowy	Rada Ecofin podjęła 19 czerwca 2015 decyzję, która zakończyła procedurę nadmiernego deficytu wobec Polski. Tym samym Polska zredukowała nadmierny deficyt o rok wcześniej niż było to rekomendowane przez Radę. W 2014 deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w Polsce wyniósł 3,2% PKB, a przekroczenie wartości referencyjnej wynoszącej 3% PKB wynikało wyłącznie z poniesionego w tym roku kosztu wdrożenia systemowej reformy emerytalnej z 1999 (0,4% PKB). Skorygowana wartość deficytu sektora g.g. w 2014 wyniosła zatem 2,8%. Dług sektora osiągnął natomiast 50,1% PKB.	3,0% PKB
Dług publiczny		60% PKB
Kurs walutowy	Polska nie uczestniczy w mechanizmie ERM II	2 lata po wejściu do ERM II
Średnia długoterminowa stopa procentowa w ostatnich 12 miesiącach	W lipcu 2015 Polska wypełniała kryterium stóp procentowych. Średnia długoterminowa stopa procentowa za ostatnie 12 miesięcy wyniosła 2,7%.	4,3%

Europejski System Banków Centralnych

- ❑ Europejski Bank Centralny i narodowe banki centralne wszystkich krajów członkowskich UE

EUROPEJSKI SYSTEM BANKÓW CENTRALNYCH

ORGANIZACJA

€ Europejski Bank Centralny

1 Nationale Bank van België /
Banque Nationale de Belgique

2 Българска народна банка
(Narodowy bank bułgarski)

3 Česká národní banka

4 Danmarks Nationalbank

5 Deutsche Bundesbank

6 Eesti Pank

7 Banc Ceannais na hÉireann /
Central Bank of Ireland

8 Bank of Greece

9 Banco de España

10 Banque de France

11 Hrvatska narodna banka

12 Banca d'Italia

13 Central Bank of Cyprus

14 Latvijas Banka

15 Lietuvos bankas

16 Banque centrale du
Luxembourg

17 Magyar Nemzeti Bank

18 Bank Ċentrali ta' Malta /
Central Bank of Malta

19 De Nederlandsche Bank

20 Oesterreichische
Nationalbank

21 Narodowy Bank Polski

22 Banco de Portugal

23 Banca Națională a României

24 Banka Slovenije

25 Národná banka Slovenska

26 Suomen Pankki –
Finlands Bank

27 Sveriges riksbank

Europejski System Banków Centralnych

- ❑ Głównym celem ESBC jest **utrzymanie stabilności cen** (czyli kontrola inflacji).
- ❑ Bez uszczerbku dla tego celu wspiera politykę gospodarczą Wspólnot Europejskich, co ma prowadzić do osiągnięcia celów Wspólnoty i wysoki poziom zatrudnienia.
- ❑ Podstawowe zadania Systemu to:
 - kreowanie i realizacja polityki walutowej UE
 - zarządzanie rezerwami walutowymi krajów członkowskich
 - przeprowadzanie operacji dewizowych
 - wspieranie sprawnego działania systemów płatniczych

Europejski Bank Centralny

- ❑ Bank centralny Unii Europejskiej
- ❑ Odpowiada za:
 - nadzorowanie systemów bankowych w krajach Unii;
 - zbieranie danych statystycznych potrzebnych dla prowadzenia polityki monetarnej;
 - funkcjonowanie systemów płatniczych (zwłaszcza systemu TARGET);
 - zapobieganie fałszerstwom banknotów;
 - współpracę z innymi organami w zakresie regulacji rynków finansowych.

Europejski Bank Centralny

☐ Zarząd EBC:

- Prezes i Wiceprezes EBC oraz czterej członkowie mianowani przez Radę Europejską na 8-letnią kadencję

☐ Rada Prezesów:

- główny organ decyzyjny, w którym zasiadają wszyscy członkowie Zarządu EBC oraz prezesi banków centralnych z państw ze wspólną walutą

☐ Rada Ogólna EBC:

- organ konsultacyjny wspierający państwa przygotowujące się do przystąpienia do UGIW
- Prezes i Wiceprezes EBC oraz przedstawiciele wszystkich 27 państw członkowskich UE

Euro w Europie

WSPÓLNA WALUTA W KRAJACH UE I POZA NIĄ

- Kraje które przyjęły euro w 1999 r.
- Późniejsi członkowie strefy euro
- Państwa zobowiązane do przyjęcia euro
- ▨ Kraje, które wprowadziły euro jednostronnie (mimo braku umowy z Unią Europejską)

Źródło: Komisja Europejska, stan na 15 stycznia 2019 r.

bibliografia

- http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.2.html
- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=457&langId=pl>
- http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.4.html
- http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html
- http://europa.eu/pol/comp/index_pl.htm
- http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-reform/index_pl.htm
- http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_pl.htm
- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Euro>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_the_European_Union
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Bud%C5%BCet_Unii_Europejskiej
- https://en.wikipedia.org/wiki/Budget_of_the_European_Union
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Wsp%C3%B3lna_polityka_rolna
- http://europa.eu/pol/financ/index_pl.htm
- <http://www.rp.pl/Fundusze-Europejskie/305249870-Polska-bedzie-beneficjentem-budzetu-UE.html>